

## La salut mental de la dona durant el postpart

### Com poden incidir emocionalment en la mare els factors hormonals i la responsabilitat davant la maternitat

Marina Beà. XXXXX.

Centre d'Atenció d'Adults de Salut Mental de Montjuïc (CSMAM). Sant Pere Claver - Fundació Sanitària.

Durant l'embaràs es produeixen en la dona modificacions afectives que es relacionen tant amb els canvis hormonals que està vivint de manera fisiològica com amb l'expectativa de la maternitat.

**L**a dona, durant els mesos de la gestació, pot viure un conflicte d'interessos entre les necessitats i aspiracions individuals i la nova responsabilitat que suposa tenir un fill/a. Poden aparèixer també dubtes en relació a les pròpies capacitats per a la maternitat.

Totes aquestes circumstàncies generen un clima que predisposa en alguns casos a l'aparició de símptomes d'estrès, ansietat o inclús depressió. Aquests poden ser passatgers i de poca intensitat la majoria de les vegades, però també poden instaurar-se en una petita proporció de dones derivant en **situacions de risc que requereixen una intervenció especialitzada ràpida i pluridisciplinària** per les particularitats de l'etapa en la qual es produeixen.

#### La depressió post-part

Es parla de **depressió postpart** quan es produeixen quadres depressius que tenen lloc durant el període posterior a donar a llum, i que habitualment es produeixen entre els 3 i els 6 mesos després del part. La seva incidència es calcula que és entre el 10 i el 15% de les dones que tenen un fill/a, i és més freqüent en aquelles que tenen antecedents de trastorns de l'estat d'ànim i també absència de suport extern, entre d'altres factors de risc associats.

Per altra banda, s'ha pogut evidenciar que les dones que han patit un episodi depressiu postpart tenen més probabilitat de patir un episodi depressiu en algun moment posterior de la seva vida.

El quadre es caracteritza per tristesa amb idees d'incapacitat i de culpa, fatiga, alteracions en la ingesta i la son i sovint ideació suïcida. Ocasionalment, poden observar-se també idees d'agredir al nadó.

#### El baby blues

La depressió postpart ha de diferenciar-se del que es coneix com a baby blues, expressió emprada per a referir-se a l'alteració passatgera de l'estat d'ànim que es dona en un nombre molt elevat de dones entre les 4 i 6 setmanes posteriors al part. Aquestes alteracions, s'atribueixen a factors hormonals, a la percepció de la pròpia responsabilitat després de tenir un fill/a o a la pròpia tensió viscuda durant el part, i típicament remeten de forma espontània sense necessitat de tractament especialitzat.

Així doncs, **el CI no és més que un promig de molts resultats, una aproximació empírica que pretén expressar les capacitats intel·lectuals, i no una entitat independent**. La intel·ligència és massa complexa per poder ser copsada en una sola xifra o quantificació que anomenem CI. La intel·ligència **no és una magnitud simple** que es pugui esglaonar com el pes o la distància, i el CI es pot utilitzar, de vegades, com una **excusa** per no fer-se responsable de l'ensenyament de certs nens que no assoleixen els nivells al mateix ritme que la majoria.

El mateix Binet ja va ser reticent a l'ús indiscriminat del CI i dels tests d'intel·ligència, principalment per motius socials, doncs **temia que el seu invent es fes servir com un rètol definitiu i jeràrquic, en lloc de contribuir a la detecció d'aquells infants que necessitaven ajuda**.

A diferència dels animals, que poden aprendre algunes coses mitjançant l'ensinistrament, el comportament intel·ligent es produeix quan existeix la capacitat de traslladar el que s'ha après a una situació nova i desconeguda.

*"La intel·ligència és massa complexa per poder ser copsada en una sola xifra o quantificació que anomenem Coeficient Intel·lectual"*



Foto: RaphaelJeanneret

Binet afirmava que la intel·ligència podia desenvolupar-se mitjançant una educació adequada, ja que no era una quantitat fixa ni heretada. Diversos autors posteriors **van destacar el valor de l'educació creativa en el desenvolupament de les capacitats intel·lectuals i relacionals dels nens**, desmitificant així la idea de que existeix una relació directa entre els èxits escolars i els èxits en la vida professional futura. **La intel·ligència és només una condició necessària per a l'èxit escolar i professional, però no la única.** La tenacitat, la motivació, la voluntat, l'atenció o l'ambient, són altres qualitats destacades que tenen molt a dir.

L'èxit escolar, especialment el dels primers anys, depèn de manera important de si el nen entén les indicacions del professor i de si és capaç d'executar-les per sí mateix. En l'organització del nostre sistema escolar, així com en la docència, les aptituds lingüístiques d'alumnes i professors constitueixen el segon requisit per a l'èxit escolar. Les aptituds verbals ocupen, front a totes les altres, un lloc preeminent tant a l'aula com a tots els processos que avaluen els progressos en l'aprenentatge (exàmens, exercicis, preguntes orals i per escrit...). Per aquest motiu, els nens amb retards o trastorns en el desenvolupament del llenguatge o de la parla, poden presentar índexs molt alts de fracàs en l'assoliment de les exigències "normalitzants" acadèmiques.

### Un bon ús del CI ha d'ajudar els infants, no segregars-los

Un abordatge adient d'aquestes dificultats per part dels professionals adequats pot contribuir enormement a la millora i el desenvolupament de les capacitats d'aprenentatge escolar d'aquests nens, així com a una millor integració en un sistema educatiu que prima les capacitats verbals per sobre d'altres factors de la intel·ligència.

Segons el psicòleg nord-americà Howard Gardner, les habilitats de la intel·ligència són principalment vuit: **lingüística-verbal, lògica-matemàtica, corporal, espacial, musical, interpersonal, intrapersonal i naturalista.** El sistema escolar no tendeix generalment a potenciar el desenvolupament de les aptituds musicals i artístiques, interpersonals o de contacte amb la natura; la responsabilitat de potenciar-les recau, doncs, en la família, en els mitjans de comunicació i en la societat.

**L'aplicació dels tests d'intel·ligència ha de constituir una praxis de l'increment de les potencialitats mitjançant una educació adequada, i no un mètode de segregació** o de dimissió de l'escola, de la societat o dels pares i de les seves responsabilitats envers la plenitud del desenvolupament de nens i joves.

---

### Referències bibliogràfiques

Stephen Jay Gould. "La falsa mesura del home", 1996. Ed. Crítica. Barcelona, 2003

Ralf Horn. "La Intel·ligència", 1993. Ed. Acento, 1996

Eric R. Kandell. "La Era del Inconscient", 2012. Ed. Paidós, 2013

---

Visita el web del [CSMIJ – Sant Pere Claver](#)

Visita el web de la [Sant Pere Claver - Fundació Sanitària](#)

Llegir més articles a [La càpsules](#)

